

POSTANOWIENIE

Dnia 18 czerwca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Małgorzata Gulczyńska

Sędziowie: SA Jan Futro (spr.), SA Hanna Małaniuk

po rozpoznaniu dnia 18 czerwca 2014 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S.

przeciwko R. K.

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda

na postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 7 maja 2014 r.

sygn. akt IX GNc 402/14

1. oddala zażalenie;
2. rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego pozostawia do orzeczenia końcowego.

Hanna Małaniuk Małgorzata Gulczyńska Jan Futro

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy zawiesił na podstawie art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c. postępowanie w sprawie.

W uzasadnieniu wskazał, że Sąd w dniu 11 kwietnia 2014 r. Sąd dokonał bezskutecznie próby ustalenia Powszechnego (...) (PESEL) pozwanego. Zarządzeniem z dnia 14 kwietnia 2014 r. wezwano pełnomocnika powoda do uzupełnienia braków formalnych pozwu w terminie 7 dni poprzez podanie danych pozwanego, w celu ustalenia przez Sąd jego numeru PESEL, tj. daty urodzenia pozwanego oraz imienia jego ojca albo matki pod rygorem zawieszenia postępowania. Wezwanie doręczono stronie w dniu 16.04.2014 r. (k. 43). Pełnomocnik powoda, w zakreślonym przez Sąd terminie nie podał wymaganych danych pozwanego, które umożliwiłyby ustalenie numeru PESEL pozwanego. Baza PESEL nie dysponuje danymi numerów NIP i REGON, dlatego na ich podstawie nie jest możliwym ustalenie numeru PESEL.

Na postanowienie to zażalenie wniósł powód zarzucając naruszenie art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c. w związku z art. 208¹ k.p.c. poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie wskazanych przepisów, skutkujące zawieszeniem przez Sąd Okręgowy w Poznaniu postępowania w sytuacji, gdy nie istniały podstawy do jego zawieszenia.

W konsekwencji wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia Sądu I instancji oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

W uzasadnieniu podniósł, że mimo wprowadzenia do kodeksu postępowania cywilnego mechanizmu służącego ustaleniu numeru PESEL pozwanego, skuteczność tego ustalenia pozostaje bez wpływu na możliwość przeprowadzenia postępowania i wydania wyroku. Mianowicie, niezależnie od wymogu wskazania danych pozwalających ustalić PESEL (przede wszystkim aktualnego adresu zameldowania), wobec utrzymania zasady doręczeń przede wszystkim na adres zamieszkania strony (art. 126 § 2 pkt 1 k.p.c. oraz art. 135 § 1 k.p.c.) dane te nie służą w żaden sposób zagwarantowaniu prawidłowości doręczeń ani ocenie przez sąd skuteczności doręczenia zastępczego per aviso (art. 139 § 1 k.p.c.). Brak numeru PESEL pozwanego nie stoi też na przeszkodzie nadaniu sprawie biegu w postępowaniu rozpoznawczym. Nieznajomość numeru PESEL pozwanego nie stanowi bowiem przeszkody w wydaniu wyroku (lub nakazu zapłaty), gdyż w świetle art. 325 k.p.c. zamieszczenie go w sentencji wyroku nie jest wymagane.

Trudno zatem przyjąć, by intencją ustawodawcy było wskazanie numeru PESEL jako niezbędnego warunku indywidualizacji strony postępowania, gdyż oczywiste jest, że w takiej sytuacji numer PESEL oprócz imienia i nazwiska strony powinien być każdorazowo uwidoczniiony w treści orzeczenia.

Numer PESEL pozwanego staje się konieczny dopiero w postępowaniu klauzulowym. Zgodnie bowiem z § 2¹ rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 kwietnia 2012 r. w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności (Dz. U. z 2012 r. poz. 443 ze zm.), dodanym na mocy rozporządzenia nowelizującego z dnia 18 lipca 2013 r. (Dz. U. z 2013 poz. 859), w treści klauzuli wykonalności wskazuje się m.in. numer PESEL lub NIP wierzyciela i dłużnika będącego osobą fizyczną, jeżeli są oni obowiązani do jego posiadania lub posiadają go nie mając takiego obowiązku. W niniejszej sprawie powód dysponuje numerem NIP pozwanego (numer NIP został oznaczony bezpośrednio w pozwie), zatem nie byłoby przeszkód w uzyskaniu przez powoda klauzuli wykonalności.

Mając na uwadze przedstawione wyżej przepisy prawa, uprawnione jest przyjęcie, że nieustalenie numeru PESEL pozwanego, w szczególności gdy powód dysponuje numerem NIP strony pozwanej, nie stoi na przeszkodzie w przeprowadzeniu postępowania i wydaniu nakazu zapłaty lub wyroku.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zażalenie okazało się niezasadne.

Indywidualizacja stron procesu (uczestników postępowania) jest niezbędnym czynnikiem prawidłowości oraz skuteczności postępowania cywilnego. Bez wątplenia stanowi także jeden z elementów rzetelnego procesu, gwarantującego tzw. sprawiedliwość proceduralną, wypływającą z konstytucyjnego prawa do sądu. Niewątpliwie największe znaczenie - szczególnie mając na uwadze zdarzające się przypadki omyłek dotyczących identyfikacji dłużnika - numer PESEL ma znaczenie w postępowaniu egzekucyjnym. Ma jednak także znaczenie od początku postępowania. Obowiązek podania numeru PESEL pozwanego już w pozwie (w pierwszym piśmie) wynika z treści przepisu art. 126 § 2 pkt 2 k.p.c. Ma on bowiem zagwarantować wskazaną indywidualizację pozwanego w czasie całego procesu.

Tylko w odniesieniu do osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych niebędących osobami prawnymi funkcję numeru PESEL przypisano numerowi Krajowego Rejestru Sądowego, a w razie jego braku numerowi w innym właściwym rejestrze lub ewidencji oraz numerowi identyfikacji podatkowej (NIP). Podanie więc w pozwie numeru NIP nie ma w niniejszej sprawie istotnego znaczenia.

Stosownie do art. 208¹k.p.c., ciężar ustalenia numeru PESEL (numeru Krajowego Rejestru Sądowego lub innego właściwego numeru) spoczywa na sędzie, który jest obowiązany działać w tym zakresie z urzędu. Jak jednak zauważa Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 26 lutego 2014 r. III CZP 137/13 wskazanie danych pozwalających sądowi na ustalenie tych numerów pozostaje obowiązkiem powoda. Powyższe uzasadnia wyrażony w tej uchwale pogląd, że aczkolwiek przed doręczeniem pozwu i rozpoczęciem rozprawy sąd nie może zawiesić postępowania na podstawie art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c. na skutek niewskazania przez powoda danych pozwalających na ustalenie numerów,

o których mowa w art. 208¹ k.p.c., to może uczynić to po rozpoczęciu rozprawy, gdy uzyskanie danych umożliwiających ustalenie wskazanych numerów nie jest możliwe.

Kodeks postępowania cywilnego nie określa czasu, w którym należy podjąć czynności zmierzające do ustalenia numeru PESEL pozwanego. Sąd Najwyższy wskazał również, że z umiejscowienia art. 208¹ k.p.c. nie można wyciągać wniosku, jakoby czynności służące ustaleniu numeru PESEL sąd mógł podejmować tylko na rozprawie. Nie wynika więc także, że zawieszenie postępowania na skutek niemożności ustalenia numeru PESEL musi nastąpić przed rozprawą, a tym bardziej przed podjęciem próby doręczenia pozwu stronie pozwanej. Zauważyć należy, że po skutecznym doręczeniu pozwu, z reguły pozwany podejmie obronę i wskaże swój numer PESEL.

Sąd Najwyższy wskazał jednak także, że na ocenę potrzeby i celowości zawieszenia postępowania oraz określenia chwili, w której powinno to nastąpić, musi wpływać także to, że ustalenie numeru PESEL pozwanego zgodnie z art. 208¹ k.p.c. co do zasady warunkuje wydanie wyroku. Dotyczy to w szczególności, ale nie tylko spraw, w których wyrok uwzględniający powództwo podlega wykonaniu w drodze egzekucji sądowej; przepis art. 208¹ k.p.c. ma charakter bezwzględny, w związku z czym, przy uwzględnieniu jego genezy, nie może być przeciwstawiany przepisowi art. 325 k.p.c. (por. § 129¹ regulaminu urzędowania sądów powszechnych oraz § 2¹ rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 kwietnia 2012 r. w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności).

Przenosząc to na grunt niniejszej sprawy zauważyć trzeba, że toczy się ona w postępowaniu upominawczym. Przed wydaniem zatem nakazu zapłaty nie będzie wyznaczona rozprawa a zatem nie dojdzie do sytuacji jaką rozważał Sąd Najwyższy w sprawie, w której podjął wskazywaną wyżej uchwałę. Wydany zostanie – zgodnie z art. 353¹ § 1 k.p.c. – nakaz zapłaty. Nakaz ten jednak do którego stosuje się odpowiednio przepisy o wyrokach nie będzie mógł być wydany bez uprzedniego ustalenia numeru PESEL pozwanego.

Uzasadniało to zawieszenie przez Sąd Okręgowy postępowania zgodnie z powołanym w zaskarżonym postanowieniu przepisem.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 postanowienia.

Zgodnie z art. 108 § 1 k.p.c. sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji. Nie jest takim orzeczeniem niniejsze postanowienie.

Zasada odpowiedzialności za wynik procesu, jest naczelną zasadą w zakresie kosztów procesu przyjętą przez kodeks postępowania cywilnego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2011 r., I CZ 67/11 LEX nr 1084691) Zgodnie z tą zasadą powód wygrywający proces ma prawo żądać zwrotu także kosztów postępowania incydentalnego. (z uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego z dnia 30 kwietnia 1973 II CR 159/73 - OSNC 1974/5/90).

Hanna Małaniuk Małgorzata Gulczyńska Jan Futro